

Klimasnu

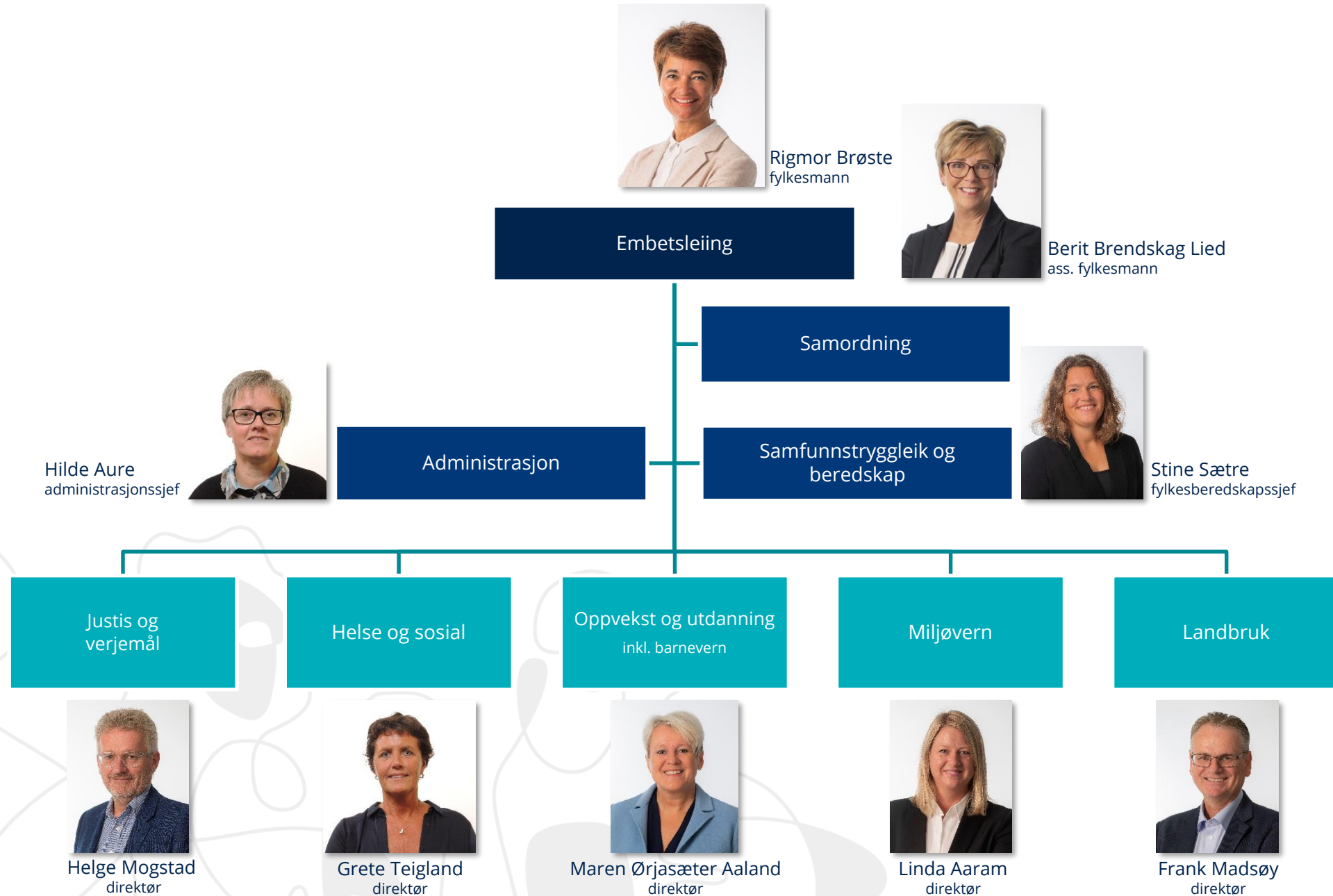
Klimaomstilling i Møre og Romsdal

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

17.11.2020

Kommunenes mange roller

- samfunnsutviklere
- myndighetsutøvere
- tjenesteytere
- innkjøpere
- eiere og driftere

Viktige pådrivere for å gjennomføre klimatiltak i alle sine roller

KLIMAOMSTILLING GJENNOM KLIMASNU

Mål for satsinga

- vere ein regional pådrivar for klimagassreduksjon og klimatilpassing
- styrke klimakompetansen
- utvikle fylket i ei klimavennleg retning for å nå lågutsleppssamfunnet
- bidra til at Møre og Romsdal er klar til å takle klimaendringane

VISJON

*Møre og Romsdal
som klimanøytralt
samfunn, godt tilpassa
eit klima i endring*

Møre og Romsdal ønsker å ta ei tydeleg rolle i å utvikle eit berekraftig samfunn for framtida. Vi skal jobbe for å bli berekraftfylke nr 1 i Noreg.

Berekraftfylket Møre og Romsdal

Møre og Romsdal fylkeskommune ønsker å ta ei tydeleg rolle i å utvikle eit berekraftig samfunn for framtida.

Ambisjonen er å gjere Møre og Romsdal til Berekraftfylke nummer 1 i Norge. I dei nasjonale forventningane til kommunal og fylkeskommunal planlegging er signala klare:

- Berekraftsmåla skal vere det politiske hovudsporet for å ta tak i vår tids største utfordringar.
- Fylkeskommunar og kommunar er nøkkelaktørar for å realisere FNs berekraftsmål i Noreg.
- Berekraftsmåla må bli ein del av samfunns- og arealplanlegginga, og dermed fylkeskommunane og kommunane si verksemd.

13 STOPPE KLIMAENDRINGENE

Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Hva krever staten av kommunene?

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (2018):

«Kommunene, fylkeskommunene og staten skal gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulere til, og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging.»

Skal sikre at kommuner og fylker

- prioriterer arbeidet med å redusere **klimagassutslipp**
- bidra til at **klimatilpasning** ivaretas som hensyn i planlegging
- sikre mer effektiv **energibruk** og miljøvennlig energiomlegging

Miljødirektoratet har veiledere i [klima- og energiplanlegging](#) og [klimatilpasning](#) for kommunene

Oppskrift for å lykkest

Forankring:

- Samfunnsdel
- Arealstrategi

Tabell 2.2a - Tiltak med kvantifisert utslippsreduksjon

	Nr	Tiltak og virkemidler	Tiltakseffekt 2020 (t CO ₂ -ekv.) 1)	Tiltakseffekt 2023 (t CO ₂ -ekv.)1)	Ansvar 2)
Historisk utslippsreduksjon og utslippsreduksjon i referansebane 1)			412 600	462 600	
Utslippssektor: oppvarming					
Utslippskilde: Fossil oppvarming	1	Utfasing av oljefyring i bygg (tidl. #1 og 2) <ul style="list-style-type: none"> - Statlig forbud fra 1. jan. 2020 - Utfasing oljefyr i kommunale bygg	Tiltakseffekten ligger i referansebanen.		Stat / MOS / (KLI)
Utslippssektor: Avfallsforbrenning og energiforsyning					
Utslippskilde: Fjernvarme unntatt avfallsforbrenning	2	Utfasing av fossil olje og gass i fjernvarme (spisslast) i 2020 (tidl. #3) <ul style="list-style-type: none"> - Måsetting Fortum Oslo Varme AS	1 800	3 600	NOE
Utslippssektor: Veitrafikk					
Utslippskilde: Lette og tunge kjøretøy	3	Statlig omsetningskrav om 20 % biodrivstoff i 2020 (tidl. #5)	Tiltakseffekten ligger i referansebanen.		Stat
	4	Innføring av nytt resirkuleringskrav (tidl. #6)			

Planlegge/styring:

- Klimabudsjett
- Handlingsdel m øk.
- Arealplanlegging

Utføre:

- Gjennomføre riktige tiltak
- Rapportere og evaluere

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplan for Kristiansund - samfunnsdel 2020-2032

Høeringsforslag vedtatt i bystyret 1.10.2020

Kommunens satsingsområder

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimendringene innen 2030. Bærekraftsmålene består av 17 mål og 169 delmål som skal fungere som en felles global retning. Målene er inndelt i tre dimensjoner – økonomisk, sosial og økologisk bærekraft. Bærekraftsmålene gjelder for alle land i verden, og regjeringen har forpliktet Norge til å arbeide for å nå målene.

FNs bærekraftsmål utgjør det overordnede rammeverket for utviklingen av Kristiansundsambunnet. Vi har oversatt og omformulert de globale målene til 10 lokale bærekraftsmål som passer til våre utfordringer og muligheter.

God helse Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder.	God utdanning Sikre inkluderende, relevant og god utdanning, og fremme muligheter for livslang læring for alle.	Mindre ulikhet Etablere Kristiansundskvaliteten ved å gi like muligheter for alle til tross for ulike forutsetninger.	Bærekraftig arbeidsliv Fremme inkluderende og bærekraftig arbeidsliv.	Grønt skifte Ha klima- og miljøperspektiv på alt vi gjør.
Havrommet Bevare våre marine ressurser og bruke havet på en måte som fremmer våre naturlige forutsetninger og utvikling.	Infrastruktur Bygge solid infrastruktur.	Lokalt kunnskapspotensial Finne og bruke gullet i vår egen bangård.	Bærekraftig by og samfunn Gjøre byen og regionen vår inkluderende, og fremtidsretet.	Samarbeid Sikre bærekraftig utvikling gjennom regionale, nasjonale og globale samarbeid.

Vedtatt av Hustadvika kommunestyre den 17. september 2020 (PS 70/2020) – kommuneplanens samfunnsdel – Hustadvika kommun

Kommuneplanens samfunnsdel- Hustadvika kommune- 2020-2032

Kort sagt!

Kommuneplanens samfunnsdel er et grunnleggende plandokument i kommunen. Det meste av kommunen sin aktivitet bygger på dei bygningsloven gir lovgrunnlaget for planleggingen og rulleringen av planprosessene. Forventninger og utfordringer til kommuneplana fra internasjonalt nivå, gjennom nasjonalt og regionalt nivå, til lokalt nivå. Plandokumentet har en opplisting av denne strukturen. De forutsetningene, rammene og føringene for planarbeidet er følgende:

- FNs bærekraftsmål, vedtatt av FNs medlemsland høsten 2015
- Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging, datert 14. mai 2019
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal sitt forventningsbrev 2020 og fylkesplanen for Møre og Romsdal (2017-2020)
- Intensjonsavtalen mellom Eide og Fræna, signert 24. mai 2016
- Folkehelseoversiktene for Eide og Fræna, og folkehelseprofil 2020 Hustadvika
- Planprogrammet for kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt den 2. oktober 2018 (PS 27/2018)
- Retningsplaner for de tre kommuneområdene (lagt frem i fellesnemnda den 6.11.2018)
- Raaoort fra oarallelloandraet «Nye Einesvåæen – sentrum i Hustadvika kommune». Fræna kommunestyret den 21. februar 2019 (PS 9/2019)

Hva kan Hustadvika kommune gjøre?

FNs bærekraftsmål har vært førende for arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. I all medvirkning og kommunikasjon, folkemøter og workshops har bærekraftsmålene vært med.

Tidlig i utarbeidelsen av planprogrammet så kommunen at det ble for omfattende å ta med alle 17 mål samtidig. Fellesnemnda for etablering av Hustadvika kommune lot 6 utvalgte mål få ekstra fokus - 3. God helse, 4. God utdanning, 11. Bærekraftige byer og samfunn, 13. Stoppe klimaendringene, 14. Livet under vann og 15. Liv på land.

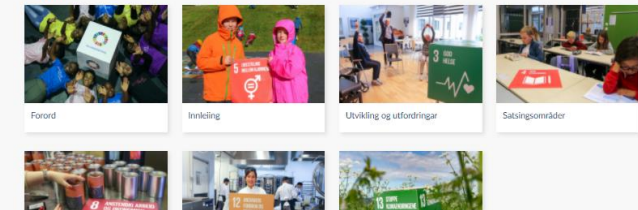
Alle bærekraftsmålene har mange undermål. Noen av målene er tydelig rettet mot internasjonale og nasjonale utfordringer, og har primært til hensikt å bidra til å utjevne forskjellene mellom land med ulikt velferdsnivå. Noen av disse delmålene prioriteres i Hustadvika kommune der det er hensiktsmessig å oversette målene til lokale forhold. Videre vil strategier og tiltak knyttet til bærekraftsmålene bli utviklet i arbeidet med kommunens handling- og økonomiplan, samt ulike sektor- og fagplaner.

DELMÅL – SLIK VIL VI HA DET	SLIK GJØR VI DET
7.1. Hustadvika kommune reduserer klimagassutslipp	<ul style="list-style-type: none"> • Klima-, energi og ressurs som målsetting • Utvikle klimagassk • Arbeide for best n • Alltid fornybare er • Overgang til miljøø

KAPITLER

Berekraftig miljø

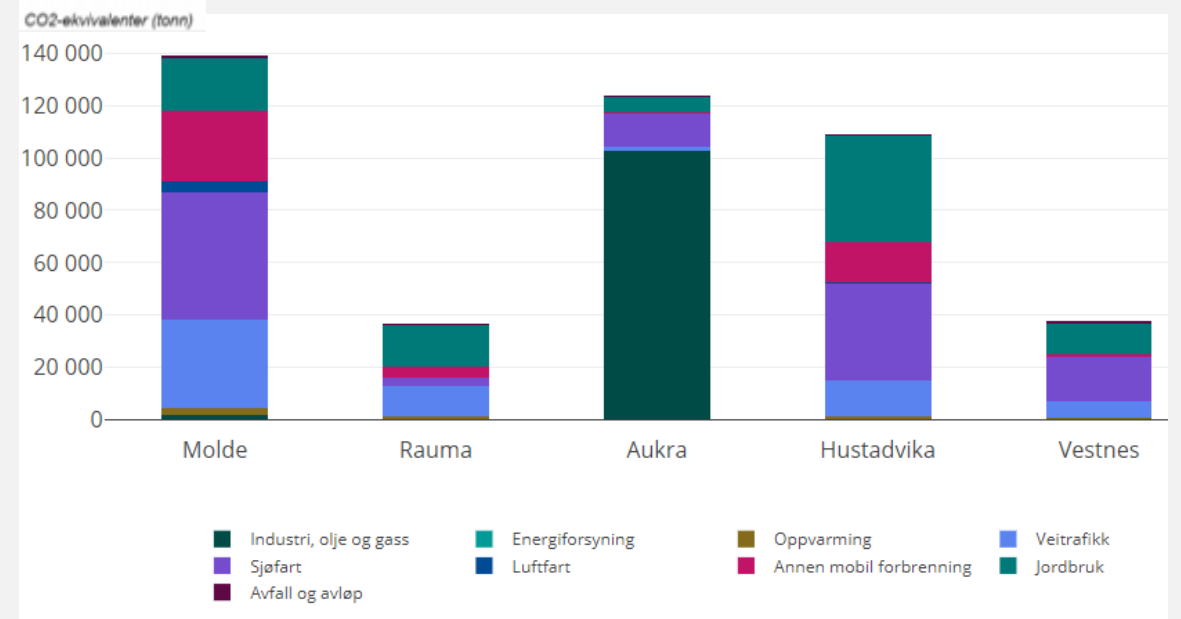
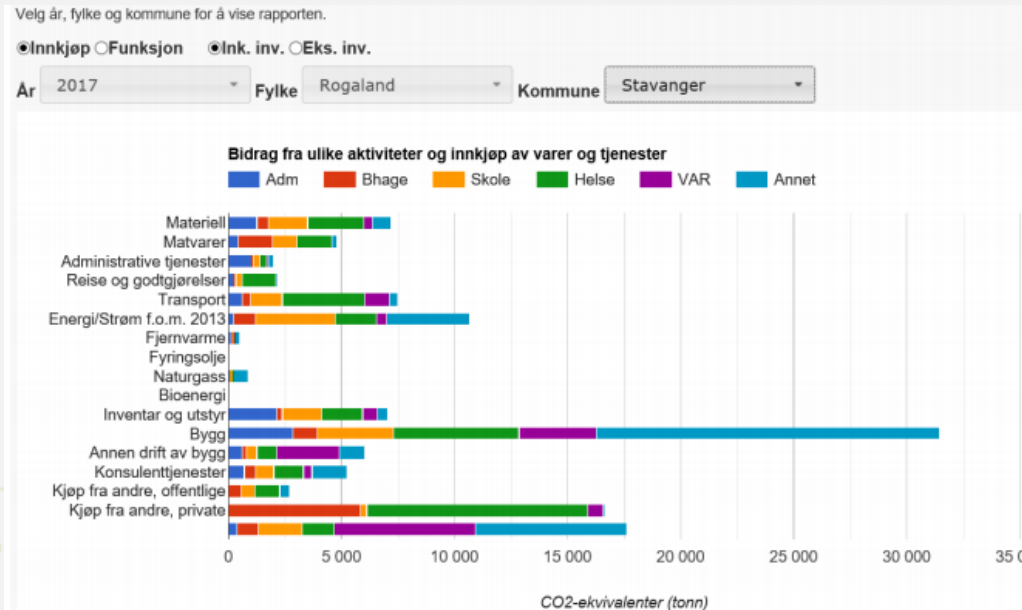

«Berekraftig miljø handlar om utvikling av eit klimavennleg og robust samfunn gjennom lavutslepp, berekraftig ressursbruk og forsvaret beredskapstilpassing. Vurdering av kva konsekvensar ønska samfunnsutvikling vil få for overordna arealprinsipp og retningslinjer for den fysiske utviklinga i regionen.»

Klimagassrekneskap

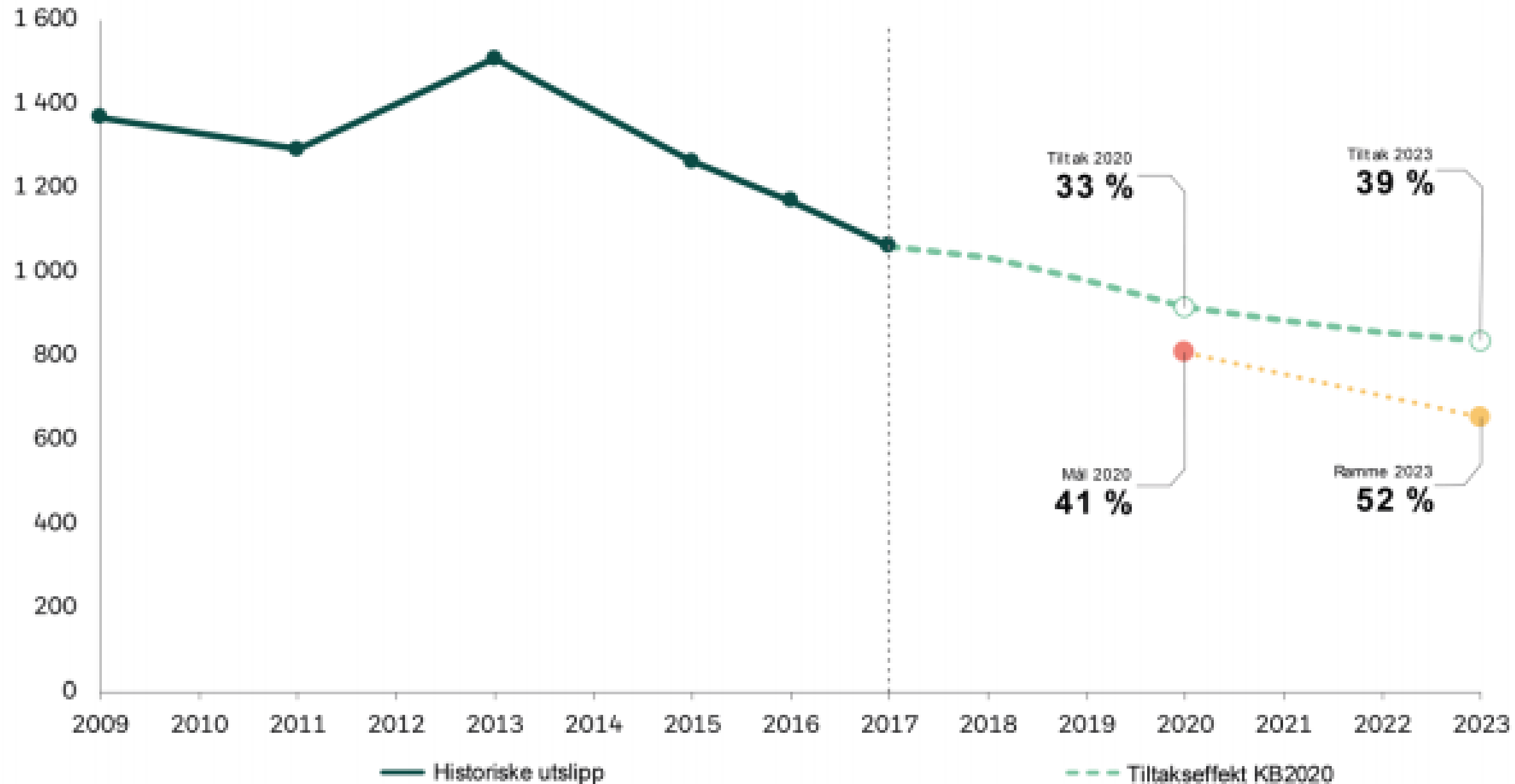

For kommunen som verksemd:
Rekneskap for alle einheitar i kommunen

For kommunen som samfunn:
Alle utslepp innafor kommunegrensa

Figur 2.2 Forventede effekter av klimatiltak i referansebane og klimabudsjett 2020

1 000 tonn CO₂-ekvivalenter

Arealplanlegging

Eit av dei viktigaste verkemidlane

- legg til rette for at folk vel klimavenleg transport
- lag kompakte tettstader og gode knytepunkt
- unngå eller reduser nedbygging eller omdisponering av skog, myr, dyrka mark og beite

Innkjøp

- Kommunene er pålagt å minimere miljøbelastning og fremme klimavennlige løsninger gjennom sine anskaffelser
- Bruk offentlige anskaffelser og regelverk for å stimulere etterspørsel etter produkter som er produsert med lavutslippsteknologi
- Sjekk www.anskaffelser.no

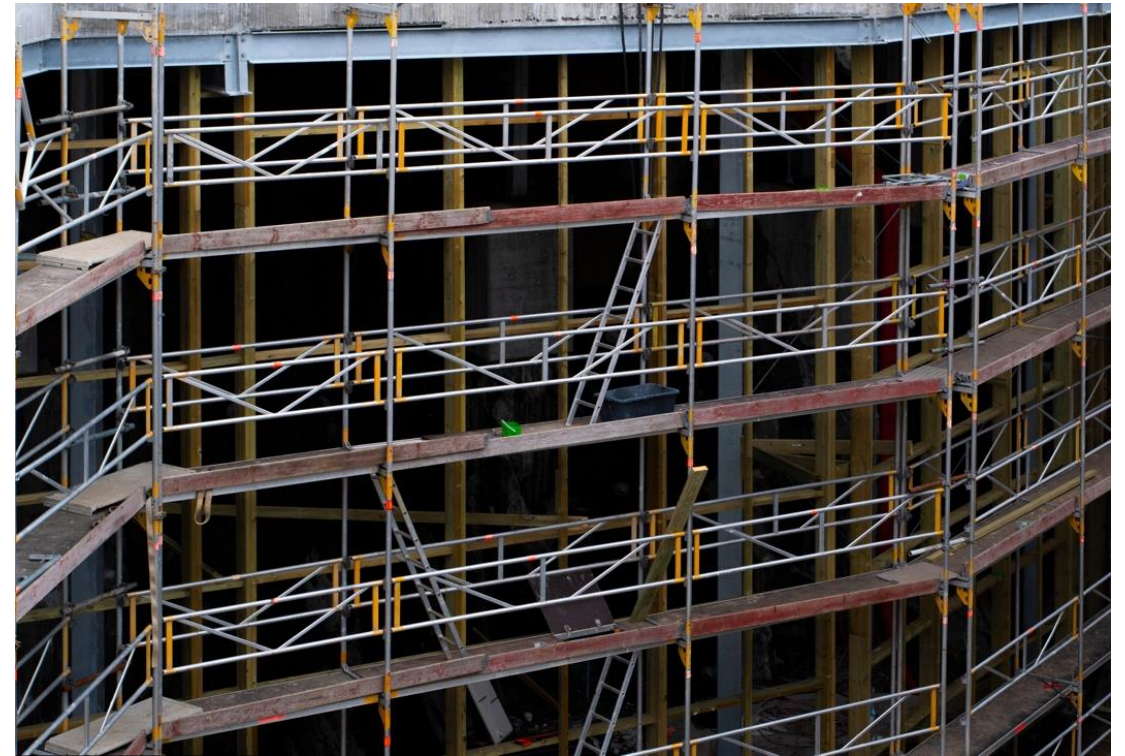

Foto: Shutterstock

Digitalt kortseminar om Klimavennlige anskaffelser

BRM –prosjekt (Byen som regional motor)

Prosjektet har med eksempler fra Kristiansund og Ålesund satt lys på hvordan vi bør arbeide for å redusere klimafotavtrykket fra anskaffelser til egen kommune. Dette er kanskje det mest effektfulle innsatsområde som vi har for å oppnå reduserte utslipp.

Alle interesserte kommunalt ansatte i Møre og Romsdal kan delta, men det er mest relevant for alle som har innkjøpsansvar.

Det er foredragsholdere fra Asplan Viak og Direktoratet for økonomiforvaltning.

Seminaret er planlagt **formiddag 14.januar** Det sendes ut invitasjon tidlig i desember til alle kommunene i Møre og Romsdal.

Tredrivaren i Møre og Romsdal

Tredrivaren

Christina Qvam Heggertveit

Tlf: 71 25 85 72

fmmrchhe@fylkesmannen.no

**Fylkesmannen
i Møre og Romsdal**

Møre og Romsdal
fylkeskommune

**Innovasjon
Norge**

Dette var tittelen på webinarret Tredriveren hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Fokuset var på treressursene i regionen.

Klimasnu

Eit av satsingsområda til Fylkesmannen i Møre og Romsdal komande åra er klimaomstilling. Satsinga har fått namnet *Klimasnu*.

Publisert 18.09.2020

Klimaendringane er ei av dei største utfordringane vi står ovanfor, og Fylkesmannen i Møre og Romsdal medverke til gjennomføring av den nasjonale klima- og miljøpolitikken.

I tråd med visjonen vår - ei trygg framtid for folk og natur, skal vi arbeide for å bidra til å nå klimagassutslepp i fylket. Vi skal også bidra til at samfunnet blir godt budd på, og til å endre klima i endring.

Satsinga *Klimasnu* skal

- vere ein regional pådrivar for klimagassreduksjon og klimatilpassing
- styrke klimakompetansen, både internt i embetet, ute i kommunane og ved aktarar
- utvikle fylket i ei klimavennleg retning for å nå lågutsleppsamfunnet
- sørge for at Møre og Romsdal er klar til å ta dei klimaendringane som kjem

Satsinga er forankra i Fylkesmannen i Møre og Romsdal sin strategiplan for perioden 2020-2025.

Støtte til klimaarbeid i kommunane

Ein viktig del av oppdraget vårt, er å gi råd og rettleiing til kommunane. Gjennom satsinga *Klimasnu* har vi rigga organisasjonen vår, slik at vi er betre rusta til dette arbeidet.

Publisert 18.09.2020

Politikarar, leiarar og sakshandsamarar som har spørsmål eller problemstillingar knytt til klima, kan ta kontakt med klimakoordinator eller ein av dei andre i arbeidsgruppa KLIMASNU.

Vi har eit klimafokus på alle våre relevante stønadsordningar. I samband med omlegginga av skjønnsmidlane dei siste åra, ønskjer vi og ei dreining av prosjektskjønn til i større grad å bidra til *Fylkesløft*. I åra framover kan kommunane søke på prosjektskjønn til klimaomstilling og berekraft.

På denne sida har vi samla hjelpemidlar til kommunalt klimaarbeid. Er det noko du saknar, ta kontakt med oss!

Hjelpemidlar

Parisavtalen gir oss mål om å kutte utslippene våre med 55 prosent fram til 2030. Det er behov for ei stor omstilling av samfunnet i Noreg, og i Møre og Romsdal. Får å få til dette, må det settast inn tiltak og verkemiddel for å redusere utslappa, men også for å auka opptak av klimagassar.

Kontaktpersoner

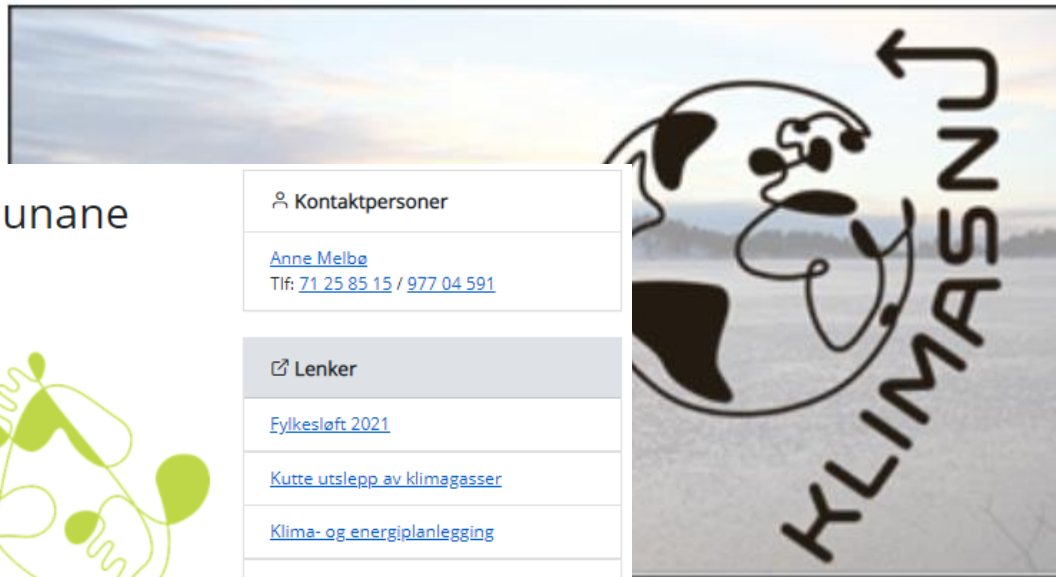
[Anne Melbe](#)
Tlf: [71 25 85 15](tel:71258515) / [977 04 591](tel:97704591)

Lenker

- [Fylkesløft 2021](#)
- [Kutte utslipp av klimagasser](#)
- [Klima- og energiplanlegging](#)
- [Utslepp av klimagasser i den enkelte kommune](#)
- [Klimatilpassing](#)

Dokumenter

- [Sjekkliste for kommunale klimatiltak og klimaleiing](#)
- [Klimaprofil Møre og Romsdal](#)
- [Klimakur 2030](#)
- [Landbrukets klimaplan 2021-2030](#)
- [Temaark Arealklim.pdf](#)

- Trygg framtid for folk og natur

Det haster med å få omstilt samfunnet i ei klimavennleg retning.

Anne Melbø

klimakoordinator

anne.melbo@fylkesmannen.no

71 25 85 15 / 97 70 45 91

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

[Nettside fylkesmannen.no/mr](http://Nettside.fylkesmannen.no/mr)